

Gaandeweg

INWONERS VAN NÎMES, ZOALS WIJ, WONEN OOK EEN BEETJE IN ROME, de vroegere hoofdstad van het Romeinse rijk dat half Europa, het ganse Midden-Oosten plus het hele noorden van Afrika omspande. Toen, in de eerste eeuwen van onze jaartelling, heette Nîmes *Nemausus*. Het was een voorname stad, gebouwd naar het voorbeeld van het grote Rome van die dagen, met alles wat een Romeinse stad zich maar kon wensen. Door de eeuwen heen is veel daarvan teloorgegaan, toch heeft Nîmes nog een aanzienlijk Romeins erfgoed.

Zo is daar het prachtige park met fontein, beelden en arcades, waar we in de warme maanden koelte vinden in dezelfde ambiance als de Romeinen van toen. Of de grote arena met plaats voor ruim 20.000 bezoekers, waar vroeger de gladiatoren vchten en veroordeelden voor de leeuwen werden geworpen en waar thans concerten en manifestaties plaatsvinden, plus meerdaagse stierengevechten die bezoekers trekken tot uit Spanje toe. En niet te vergeten de tempel waar ooit de offers aan de keizer werden gebracht. Nog helemaal intact. De enige andere intact gebleven tempel uit die tijd staat... in Rome. Vanaf ons balkon hebben we uitzicht op de *Tour Magne*, de grote Romeinse wachttoren die nog altijd over heel de oude stad uitkijkt.

BROOD EN SPELEN, NOG ALTIJD

‘Geef de mensen brood en spelen’. Dat was het recept van de Romeinse machthebbers om de bevolking tevreden te houden. Dat is ook het motto van het huidige stadsbestuur om zoveel mogelijk toeristen te trekken, tot tevredenheid van de plaatselijke economie. In de zomermaanden vinden de zogenaamde Romeinse spelen plaats, verspreid over de hele binnenstad. Ambachten, spellen, speurtochten, straattoneel, muziek en wat niet al uit de oude tijd. Iederen kan wel ergens aan meedoen.

In en rondom de grote arena worden hele veldslagen nagespeeld. Wie dat leuk vindt, kan zich melden als figurant. Je schrijft je in, wordt verkleed als soldaat, en krijgt een stoomcursus in de oude krijgskunde. Honderden toeristen van alle leeftijden doen mee. Tijdens de spektakels marcheren ze trots over het plein, met hun helmen en speren en schilden, luisterend naar bevelen in het Latijn. Ze wanen zich als de legioenen van de keizer. Anderen gaan verkleed als opstandige of vijandige legers, met Barbaarse uitrusting. Elk jaar wordt er een roemruchte episode uit het Romeinse verleden nagespeeld. Dit jaar is dat de opstand onder aanvoering van generaal Spartakus. Toegejuicht door duizenden op de tribunes. Muziek uit grote luidsprekers vergroot het dramatische effect. Een soort film in het echt, zij het, gelukkig maar, zonder het bloedvergieten dat vroeger het echte drama was. Dat kan men zich slechts inbeelden.

Een van de keizers van Rome was afkomstig uit Nîmes: Antoninus, geboren in 86 na Christus, uitgeroepen tot keizer in 137 en overleden in 161. Op een van de Nimoise pleinen staat zijn standbeeld. We lopen er vaak langs, je kunt er gewoon niet aan voorbij. Toeristen staan er maar heel even bij stil. De gids geeft een korte toelichting in TGV-tempo en hopla, de groep gaat alweer naar de volgende halte. We vragen ons af of we wel het hele verhaal te horen krijgen.

Antoninus kreeg van tijdgenoten de bijnaam Pius, ‘de vrome’. Waarom? Omdat hij zich stipt aan de verplichtingen van de officiële Romeinse religie hield. Ook was hij tolerant tegenover de andere religies. Hij gaf het jodendom opnieuw de status van erkende religie, de geheime genootschappen van de oosterse cultus van Mitras kregen de ruimte, en in tegenstelling tot zijn voorgangers en zijn opvolgers liet hij christenen die werden aangeklaagd niet vervolgen. Aan de magistraten schreef hij: ‘Zolang ze de staat niet ondermijnen,

dienen we hen niet te straffen.' Bovendien was hij de enige Romeinse keizer die geen oorlog ontketende. Dat mag waarlijk uniek heten. Zijn bewind markeerde het hoogtepunt van de *pax romana*. Hij beperkte zich tot het verdedigen van de grenzen tegen aanvallen van buitenaf.

Zijn enige grote wapenfeit is het neerslaan van een Joodse gewapende opstand in klein-Azië (het huidige West-Turkije) in het jaar 155. Als straf mochten de Joden voortaan geen bekeerlingen meer maken. Door dit verbod kregen de christenen juist meer gelegenheid hun geloof te verbreiden. Jezus-gelovige Joden hadden aan deze opstand niet meegedaan, evenmin als aan de grote opstand in de jaren 132-135. Daardoor kwam het tot een breuk tussen hen en de rabbijnse leiders.

In die tijd waren de christelijke leiders bezig de kerken te verwijderen van hun Joodse oorsprong en van het Joodse volk. Iemand die aan dat proces sterk heeft bijgedragen was een andere Pius, een tijdgenoot van Antoninus in datzelfde Rome, de bisschop van de kerken aldaar. Deze 'vrome' kerkleider was de eerste die het christelijke Pasen loskoppelde van het Joodse Pesach. Tot die tijd werden ze altijd tegelijkertijd gevierd, op de 14^e van de eerste maand van de Joodse kalender. Voor christenen was Pasen aanvankelijk de herdenking van het lijden van Jezus. Volgens de evangeliën is Hij immers op Pesach gestorven. Pius besloot dat Pasen in Rome voortaan moest worden gevierd op een zondag, de dag van de opstanding. Zo werd het een feest van de opstanding. Onder invloed van Rome gingen steeds meer kerken over op de nieuwe orde, al hielden de kerken in Klein-Azië en Syrië nog lange tijd de oorspronkelijke datum en betekenis aan.

Begin vierde eeuw ging de Romeinse keizer Constantijn over tot het christendom. In 325 riep deze een concilie van alle bisschoppen bijeen in Nicea en daar werd de nieuwe christelijke kalender verplicht gesteld voor alle kerken.

HERORIËNTATIE OP JOODSE WORTELS

Het besluit van het Concilie van Nicea werkt door tot op de dag van vandaag. Gelukkig is er een beweging gaande van heroriëntatie op de Joodse wortels van de christelijke geloofspraktijk. Dat merken we ook onze eigen directe omgeving.

Eind maart zaten we bij onze vrienden Robert en zijn vrouw Claudine aan tafel voor de viering van Pesach in het licht van de laatste Pesach-maaltijd van Jezus en zijn discipelen. Aan het hoofd van de tafel zat Robert, tegenover hem aan de andere kant zat Richard. Twee Messiasbelijdende Joden. Tussen hen in tien

gelovigen uit de volken. Een apostolisch getal en een mooi beeld van de kerk.

Er komt onder Franse gelovigen meer openheid voor het vieren de Bijbelse feesten op deze manier, vanuit de verbinding tussen het Eerste en het Nieuwe Testament. Dit is trouwens een van de thema's waarover Evert vaak onderwijs geeft.

ONDERWIJS HER EN DER

Die bediening van Evert wordt gaandeweg bevestigd, zoals moge blijken uit het volgende, onvolledige overzicht van recente en komende onderwijsactiviteiten:

- Lezingen voor enkele kerken en voor de NEM in Nederland (maart);
- Consultatie van de Lausanne Beweging in Rome over nominaal christendom (maart);
- Colleges aan de ETF in Leuven, over Joodse en christelijke visies omtrent zionisme en het land van Israël (in maart, april en mei);
- Colleges aan de *Faculté libre de théologie évangélique* nabij Parijs over gemeentestichting in Europa (in maart en mei);
- Studiedagen van het Franstalige evangelische missiologische netwerk en van de Franstalige oecumenische missiologische vereniging, beide in Parijs (maart en juni);
- Lezingen en korte pianorecitals op het *Christian Artists European Seminar* in Doorn (eind juli);
- Masterclass van het *Schuman Centre for European Studies* in Amsterdam, over de rol van het evangelie in de wording van de Europese samenlevingen en culturen (begin augustus);

Zowel Janna als Evert spreken met enige regelmaat in gemeenten in Nîmes en omgeving.

Enkele weken terug verzorgden we samen een onderwijsweekend in de vrije evangelische gemeente in Castelnau-dary, waar Janna destijds als voorganger heeft gediend.

EVANGELIE IN DE HULPVERLENING

Voor Janna ligt het accent op het vrijwilligerswerk van de protestantse stichting voor hulpverlening A.P.A., de voortzetting van de vroegere hervormde diaconie. We schreven er in vorige bulletins al over hoe zij probeert ruimte te geven aan de presentatie van het evangelie, zowel aan vrijwilligers waarvan velen geen christelijke achtergrond hebben, als aan hulpvragers. Terwijl directie en bestuur maar bang zijn dat ze daarmee de subsidies van de overheid zullen verspelen, blijkt er onder de vereenzaamde oudere mensen bij wie zij en andere vrijwilligers op bezoek gaan, juist wel openheid voor geestelijke zaken. Ze hebben vragen over leven en dood. Dat biedt gelegenheden om vanuit de Bijbel en het geloof in Christus daarover te spreken. Soms ook om met mensen te bidden. Zoals onlangs, met een oude meneer die daar speciaal om had gevraagd. Janna en een andere vrijwilliger die was meegekomen, hebben met hem de Bijbel gelezen en oude gezangen gezongen die de man nog kende van de kerk uit zijn jeugd. Hij was er intens door geraakt, tot tranen toe.

Weer een andere vrijwilliger nam dezelfde gelegenheid te baat bij iemand die angstig was voor de dood. Deze gelovige vrouw had zich bewust bij het team van Janna had aangesloten om iets vanuit het geloof voor ouderen

te betekenen. Ze heeft enkele keren met deze persoon gesproken over eeuwig behoud, de zekerheid van het geloof. Totdat de zoon van deze dame erachter kwam en nijdig reageerde. Hij diende een klacht in wegens 'proselitisme'. Dat is in Frankrijk een term waarmee je alle katten van scheiding van kerk en staat in de gordijnen krijgt. Zo ook directie en bestuur van de vereniging. Wat Janna ook probeerde om het verschil uit te leggen tussen proselitisme (mensen met bedenkelijke middelen overhalen tot jouw religie) en getuigen van je geloof en antwoorden op vragen (wat in dit geval was gebeurd), veel van haar collega's bleven argwanend. De aangeslagen vrijwilliger wilde stoppen, maar nadat Janna met haar en met de vrouw die ze bezocht had gesproken heeft, pakte ze gelukkig de draad weer op.

Soms zijn we ontmoedigd wanneer we zien hoe zeer de interne secularisatie heeft huisgehouden in de protestantse (en katholieke) wereld. Dezelfde wind waait ook in allerlei evangelisch sociaal werk. Mensen leggen zichzelf op om niet over het geloof te praten, en alleen maar iets goeds te doen zonder verdere uitleg. Daarmee vervalt de christelijke identiteit tot niet meer dan een naam, een etiket.

NOMINALISME, OPNIEUW ROME

Dat brengt ons terug in Rome, maar dan de stad van nu. Daar vond in maart de consultatie plaats van het Lausanne Comité voor Wereldevangelisatie (LCWE) over 'nominalisme'. Dat is de Engelse term voor wat in het Nederlands randkerkelijk of 'naamchristen' noemt. In Frans- en Spaanstalige gebieden spreekt men van sociologische of culturele christenen.

Het LCWE is de spil in de Lausanne Beweging, een wereldwijd netwerk van evangelische organisaties en missionaire werkers. Het had in 1980 al een congres gewijd aan 'nominalisme', maar er bleek behoefte aan nadere doordinking en nieuwe benaderingen. Het verschijnsel is complex en heel divers. Veertig 'deskundigen' uit alle werelddelen waren daartoe uitgenodigd. Evert was gevraagd twee gedegen artikelen te schrijven, die als basis zouden dienen voor de overige artikelen en de discussies. En hele eer! Na veel ploeteren in de wintermaanden kwamen ze nog net op tijd gereed. De reacties waren positief en de kritieken constructief. Het congres nam Everts voorgestelde definitie van nominaal christendom over: *Mensen die zich identificeren met een christelijke kerk of met het christelijk geloof maar die een tegenstelling vertonen met fundamentele principes met betrekking tot christen worden, geloofservaring, geloofswaarheden, betrokkenheid bij de gemeente van Christus en het dagelijkse leven.* Op basis hiervan kan men beter analyseren op welke terreinen en in welke mate iemand slechts 'in naam' christen is. Zo onderscheiden we vijf categorieën:

- (1) Meelevende kerkleden die nominaal zijn op het gebied van persoonlijk geloofsleven of christelijke basisovertuigingen.
- (2) Marginale Kerkleden die (bijna) nooit in de kerk komen en amper iets met het geloof doen.

Een klein parkje in Rome is vernoemd naar Martin Luther. Op het naam-bordje heet hij een 'hervormer van de Kerk'

(3) Buitenkerkelijken die zich 'christen' noemen, vaak in culturele zin. Niet duidelijk is hoe en wat ze geloven.

(4) Parallel christendom: geen betrokkenheid bij een kerk maar aansluiting bij kerkdiensten op Internet, sociale media, actief in humanitaire en sociale organisaties, of zelfs missionaire organisaties.

(5) Kerkverlaters die zich wel christen blijven noemen. Een bijzondere categorie vormen de evangelische kerkverlaters die afhaken van georganiseerd gemeentezijn niet van het geloof en de persoonlijke beleving.

Al deze categorieën bij elkaar vormen meer dan de helft van het aantal 'christenen'. In veel Europese landen zelfs meer dan de helft van de totale bevolking.

Tijdens de consultatie werden meerdere papers en gevalstudies gepresenteerd, ervaringen uitgewisseld. Op grond daarvan dachten we na over hoe je deze personen beter kunt begrijpen om zodoende een brug van verstandhouding te slaan. Wat betekent het christelijk geloof precies voor hen? Hoe kijken zij aan tegen de kerk? Hoe mag je deze mensen pastoraal begeleiden? Hoe leer je hen het evangelie kennen zodat ze begrijpen hoe men christen wordt, en wat het betekent een discipel van Christus te zijn? Het is interessant dat niet alleen de evangelische beweging maar ook de historische kerken de uitdaging van deze specifieke doelgroepen oppakken. De Alfacursussen in de Anglicaanse kerk, de nieuwe evangelisatie in de RK Kerk, nieuwe vormen van gemeentezijn in protestantse kerken...

Het congres zal leiden tot publicaties van artikelen, allerlei soorten onderwijsmateriaal, regionale bijeenkomsten voor kerken en organisaties, en uiteraard een academisch studieboek

PINKSTERGROET

Lieve mensen, een hartelijke groet vanuit Frankrijk, waar wij mogen doorgaan met ons werk in de wijngaard van de Here God – mede dankzij uw meeleven, ondersteuning en gebeden. Dat is voor ons altijd weer een beemoediging wanneer we eraan denken hoe er tot op de huidige dag in alles is voorzien wat we nodig hebben.

Moge de Geest van God ieder van jullie inspireren en kracht geven, om de weg te gaan die voor jullie ligt.

Een hartelijke groet van...

Evert en Janna

Informatie over boeken, artikelen, conferenties: www.evertvandeppoll.com

Tel. (+33) 6 88 02 07 00 – Email yvandeppoll@orange.fr

Thuisfront Commissie – Zoom 17-19, 8225 KL Lelystad – 0320 22 60 54 – tfcaandeweg@gmail.com

Giften, IBAN – NL37 INGB 0008 3286 47 t.n.v. Evangeliegemeente Reveil te Lelystad, o.v.v. Gaandeweg